

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. XXV. Senogallien. bonorum. De qualitate, seu natura emphyteuticæ concessionis bonorum Montis Marciani, Et an successor; vel proximior possessoris prætendere valeat renovationem ex parte Domini ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

SENOGALLIEN.

BONORUM

PRO

FRANCISCO MARIA ET FABRITIO
DE TORSIANIS

CUM

EVANGELISTA ET ALIIS DE MASTINIS,
AC NICOLAO, ET ALIIS
DE MARINIS.*Casus decisus per Rotam pro Torsianis.*

De qualitate, seu natura emphyteuticæ concessionis bonorum Montis Marciani, Et an successor, vel proximior possessoris prætereundere valeat renovationem ex parte Domini necessariam, extrantibus aliis in investitura comprehensis; Et quatenus agatur de casu renovationis, An masculi descendentes ex fœminis illam prætereundere valeant in concursu masculorum ex masculis; Et quid in casu divisionis, an proximior ultimi possessoris, licet remotior in ordine ad acquirentem, excludat alios proximiores, qui morienti sunt remotiores.

SUMMARIUM

- 1 **D**E formula investitura Montis Marciani.
- 2 **I**n vim investiturae competit immissio ex l. fin. C. de edict. Div. Hadr.
- 3 **C**essat hoc remedium inter duos venientes ex eadem, vel simili investitura.
- 4 **D**ecisio causæ in negotio principali, & de ejus ratione.
- 5 **R**enovatio dicitur fœda continuatio investituræ.
- 6 **N**on est locus renovationi ubi durat prima investitura, & adsunt in ea comprehensi.
- 7 **D**atur multiplicatio titulorum.
- 8 **O**btenta ad majorem cautelam non nocent.
- 9 **I**n concessione ad tertiam generationem, qui veniant, & an computetur generatio activa acquirentis.
- 10 **I**lli qui non habent qualitatem habilem ad succedendum, non habent ad petendum renovationem.
- 11 **D**eclaratur, & quando fœmina, vel descendentes ex eis in emphyteusi masculina admittantur ad petendam renovationem.
- 12 **P**roximitas regulanda est ab ultimo, non à primo.
- 13 **D**eclaratur quando id non procedat.
- 14 **F**acta divisione, quod attendatur proximitas ultimi, in quem bona ex divisione obvenierunt, quod declaratur.

DISC. XXV.

In Concordia, seu Capitulationibus initis inter Antonium Martiam Piccolomineum pro Sede Apostolica Vicarium Montis Marciani, & Commune dicti loci super emphyteuticis concessionibus illorum bonorum, quæ vel in totum, vel pro notabili parte sunt de Camera directo dominio, accedente etiam Apostolica confirmatione Clementis VIII. conventum est, ut concessionem fieri deberent ad commodum patris, ejusque filiorum, & nepotum masculorum legitimorum & naturalium, ac etiam seminarum quæ essent innuptæ usque ad tertiam generationem. Cura autem ad formam dictæ conventionis, de bonis controversis investitus esset Fabritius Torsianus, ex quo fuerunt superstitibus, Joannes Chrysothomus ex prima uxore, & Joannes Franciscus ex secunda, bonaque prædicta ex divisione inter ipsos fratres, obvenierunt in Joannem Chrysothomum, isto defuncto, superstitibus Josepho filio masculo, Lucipria, & Francisca fœminis, bona prædicta per Josephum clericum in Sacristiana quam nepotem, & in investitura sine dubio comprehensum possessa fuerunt. Eo autem defuncto, præfati de Mastinis, & Marini filii respectivè prædictarum Lucipriæ, & Francisca ab eo Appaltatore, seu ministro Camerali ad quem pertinet, consuetam renovationem proximioribus ultimi defuncti non denegandam obtinuerunt, quam etiam ad exuberantem cautelam acceperunt dicti Franciscus Maria, & Fabritius filii Joannis Francisci, quamvis in investitura comprehensi, utpotè nepotes acquirentis, & in tertia generatione comprehensi. Atque orta controversia prius coram arbitris, deinde coram A. C. ab istius sententia introducta per appellationem causa in Rota coram Melio, disputatum fuit prius in possessio retinendæ, in quo dicti Mastini, & Marini succubuerunt, ut patet ex decisione desuper edita sub die 4. Febr. 1656. unde propterea cõvolarunt ad remediũ in fœsionis, quod receptum est in vim investituræ feudalis, vel emphyteuticæ competere, ad instar illius remedii, quod per *tex in l. fin. Cod. de edict. div. Andr. tollen.* competit hæredi scripto, vel fideicommissario in vim testamenti, cujus vicem investitura obtinet, *ut dec. 204. par. 7. rec. nu. 9. dec. 317. n. 10. par. 9. latè dec. 36. n. 2. post Patell. Rosenthal. de feud. c. 7. conel. 8. n. 3.* & ceteri in dictis decisionibus cumulari. Datoque dubio in præfato judicio possessio, An scilicet præfatis Mastinis, & Marinis danda esset immissio, sub die 25. Junii 1660. negativa prodiit resolutio, ex potissimo fundamento ordinis magis quam justitiæ, quod scilicet dum rei & possessores possidebant etiam ex titulo investituræ, erant legitimi possessores in vim anterioris investituræ concessæ dicto Fabritio eorum avo, isti essent legitimi contradictores, juxta conclusionem, quam ex theorica Bart. & Zuccardi in eadem leg. finali, receptam & quotidianam habemus in materia fideicommissaria, frequentius verò in beneficiis super cessante via executiva litterarum Apostolicarum inter duos provisos venientes pari titulo, quod æquè procedit in hac materia emphyteutica, & feudali inter duos ex eadem, vel diversis investituris ab eodẽ domino habitis venientes ex deductis per Argelum in ejus tractatu de legitimo contradicatore, Rot. apud Roias decis. 313. num. 6. & 321. nu. 4. cū aliis deductis in decisione desuper edita, Et reproposita causa occasione novæ audientie, coram Bevilacqua subrogato in locum Melii ad Episcopatum Papien-

Papiensem interim assumpti, sub die 11. Februarii 1661. perfitum fuit in decisis.

Hinc proinde actores convolarunt ad dubium petitorii, quæ scilicet investitura attendenda esset, illo-
 4 que proposito sub die 22. Martii 1666. responsum fuit attendendam esse antiquam seu primam investituram ad favorem reorum utpotè in ea comprehensorū; Atque mihi pro istis in hac petitorii disputatione tantum scribenti, reflectendo etiam ad veritatem, iusta & probabilis visa est resolutio, quoniam renovatio, cuius vigore veniebant actores, dicitur remedium subsidiarium introductum ex æquitate derivata à dispositione vel ratione textus in l. 1. ff. de aqua quotidiana & aestiva juxta magistralem ac receptam additionem Gloss. & Bart. ibidem, unde propterea dicitur quædam ficta continuatio, seu reviviscentia prioris investituræ jam terminatæ, juxta ea quæ super hac renovatione, latius & magis ex professo deducta habentur in Forolivien. emphyteusis disc. 3. Et consequenter quia fictio non datur nisi cessata veritate, neque subrogatum, nisi cessato eo, in cuius locum fiat subrogatio, incongrua erat renovatio ad favorem actorum ex stentium de quarta generatione, dum prima investitura adhuc durabat ob existentiam reorum conventorum, qui erant nepotes & de tertia generatione. Sallucet. in l. finali Cod. de jur. emphyt. nu. 11. Rota in Imolen. bonorum coram Sacro imp. apud Giova. non. conf. 44. nu. 83. lib. 2. cum aliis in decisione, atque post istam disputationem firmatum quoque fuit in dicta Forolivien. disc. 4.

Et quamvis scribentes pro actoribus responderent, præfatos de Torfanis se agnovisse à prima investitura extraneos, dum renovationem quoque obtinuerunt, Attamen satis facilis erat replicatio, juxta conclusionem, quam præsertim in materia beneficii factis frequentem & receptam habemus, quod licitum est præsertim possessori ad ejus possessionem magis conservandam, removendasque omnes dubitationes, & molestiarum occasiones cumulare titulos potissimè,
 7 ubi non obstat omnimoda incompatibilitas, sed fiat ad tollendum dubium quod habeatur de primi duratione ex collectis per add. ad Buratt. decis. 926. numer. 15. & 16. dec. 218. numer. 16. & seqq. par. 6. rec. dicitur enim dictam renovationem peti ad majorem cautelam, jura juribus cumulando, ut expressè ipsi declaraverant in præfata renovationis susceptione, quæ-
 8 ctus nullum parant præjudicium ex collectis per Barbosa. axiom. 3. numer. 1. Rot. dec. 173. nu. 1. & sequen. par. 7. rec. & passim.

Neque aliqua cadebat dubitatio, quod actores non essent comprehensi in investitura, dum erant pronepotes, & sic de quarta generatione, computata activa primi acquirentis, Tum quia juxta magis communem, & hodie in Rota præsertim receptissimam opinionem in concessionibus factis ad tertiam generationem regulariter venit activa ipsius acquirentis juxta firmata in Assis. emphyteusis coram Merlino decis. 420. & 454. inter suas, & in eadem coram Macchiavello decis. 355. par. 11. recent. quæ reputantur in materia magistrales, passim receptæ. Tum clarius, quia concurrat dinumeratio personarum, nempe prole, filiis & nepotibus, quo casu cessat omnis questio, etiam si concurreret dictio, ejus, vel aliud verbum, quod importaret exclusionem generationis activæ, ut advertitur in Bonon. seu Nonantulana devolutionis bonorum 6. Junii 1664. coram Taia, de qua causa habetur actum hoc pariter titulo discurs. 15. ubi de hac materia computandi tres generationes.

Et ulterius omnis difficultas cessare videbatur quia ubi etiam, vel ipsi actores essent æquales in gradu in investitura comprehensi, vel etiam ea finita ageretur de æquali concursu ad renovationem, adhuc tamen ipsi non erant de genere vocatio, dum investitura concepta erat pro masculis ac fœminis innuptis, ideoque esse non potest melioris conditionis causatum, quàm causa, cum jus petendi renovationem regulatur ab ea qualitate, quæ præstare potest succedendi potestatem, & ob quam de functus successit juxta conf. Dec. 78. numer. 3. & 5. ubi Adden. decis. 704. num. 4. par. 4. rec. tom. 3. cum aliis in dicta ulima decis. de super edita 22. Martii 1666. Et habetur in dicta Forolivien. disc. 3. Unde si ipsæmet fœminæ, à quibus actores descendebant, extarent, non haberent jus petendi hanc renovationem, utpotè ab investitura extinetæ, multo minus earum filii ex regula textus in l. si viva matre Cod. de bonis maternis, cum aliis in dicta decisione.

Et licet præsertim in Rota & Curia recepta sit opinio, quod etiam si emphyteusis sit masculina, adhuc tamen fœminis vel cognatis proximioribus competit jus petendi renovationem, neque habetur ratio agnationis, sed spectatur sola proximitas. ex deductis in decisionibus editis in Fanen. seu Senogallien. bonorum disc. 6. ac etiam habetur in decisionibus editis in dicta Forolivien. discurs. 3. Nihilominus, ut in eadem Forolivien. discurs. 5. id directè procedere videtur quoad solam subsidiariam capacitatem fœminarum & cognatorum defectis masculis seu agnatis, ad effectum ut dominus directus renovationem aliàs necessariam & non denegandam, eis denegare non valeat, tanquam incapacibus seu extraneis, atque isto casu, & ad hunc effectum loquuntur dictæ decisiones Fanen. seu Senogallien. cum ibi allegatis; Sed si extant masculi per rectam lineam descendentes à primo acquirente, atque emphyteusis est de sui natura masculina & pacti & providentiæ, id prorsus improbabile videtur, quoniam si renovatio dicitur ficta continuatio prioris investituræ, istius naturæ attendenda est, donec illa verificari potest, neque corrumpi, seu alterari debet, dum in suo priori & connaturali statu perseverare potest. Ad instar eorum, quæ habemus in materia fideicommissaria, quoniam in fideicommissis & primogeniis masculinis, & agnatis, quoties agitur de una linea constituta ab uno stipite, ita ut non intret quæstio, an masculi lineæ remotioris non admittantur, quæ excludant fœminas lineæ proximioris, & admittantur, juxta receptam, & quotidianam distinctionem derivatam ex cap. 1. de eo qui sibi & heredibus suis in usibus feudorum, Tum fœminæ, admittuntur quidem, sed subsidiariè post masculos defectos, non autem in concursu ex deductis in Bonon. coram Roias decis. 72. & 90. & in alia Bonon. coram Cerro decis. 133. par. 9. rec. & nimium frequenter in sua materia sub tit. de fideicommissis, Et ideo cum in casu nostro ageretur de unica linea constituta per Fabricium primæ acquirentem, prorsus incongruum videbatur, ut fœminæ vel descendentes ex eis excludere deberent masculos per masculum, Potissimè quia in hoc loco supponitur adesse etiam statutum, super quo tamen utpotè non examinato iudicium efformari non potuit.

Scribentes in contrarium insistebant in eo, quod ad effectum regulandi renovationem proximiori debitam attendenda est proximitas ultimi morientis, non autem primi acquirentis ex deductis per Gabr. conf. 86. per tot. lib. 1. Gratian. disceptat. 934. numer. 1. & sequen. & alios penè ad nauleam juxta stylum collectos

lecos per *Ciroce. discept. 58. Rot. in Casenat. emphyteusis 16. Junii 1651. Albergato, & Melio. dec. 166. & 230. par. II. rec.* & latius in *Romana emphyteusis 8. Februarii 1653. Priolo*, unde cum Josepho filio Christophari ultimo morientis proximiores essent actores nepotes ex sororibus, quam rei conventi, qui erant consobrini, idcirco dicebant pro istis omnino respondendum.

Non negabam ego dictam conclusionem de attendenda proximitate ultimi, non autem primi hodie receptam, tam in hac materia emphyteutica, quam etiam in fideicommissaria ac feudali, ex deductis in *Musimen feudorum de R. Angonia sub tit. de feudis disc. 8.* in qua ego scribens pro eo, cuius intereat spectandam esse personam acquirentis magis quam ultimi morientis, & super quo ceteri pro eo scribentes insistebant, dictam conclusionem admittebam veram, ut ibi; Dupliciter tamen in presenti dicebam tolli obiectum, primo quia non versabamur in casu questionis, qua proinde inanis, ac potius evagatoria remanebat, dum prior investitura adhuc durabat, idcirco non agebatur de concursu ad renovationem ut supra.

Et secundo quia ubi etiam ageretur de concursu ad renovationem, dicta conclusio de attendenda proximitate gravati & non gravantis, seu ultimi & non primi recte procedit, quando successio mutare non debet naturam seu ordinem, secus autem ubi faciendus est transitus de uno personarum genere in alterum, quoniam tunc illa limitatur, atque attendenda est persona gravantis seu acquirentis ex deductis per *Rotam apud Merlin. dec. 520. repetita dec. 519. par. 5. rec. num. 13. & seq.* Licet enim illa limitatio suas patitur sublimitationes & declarationes, de quibus in eadem proxime allegata decisione, & in *Amerina coram Othob. inter suas dec. 21. & 34. & pluries sub tit. de fideicommissis praesertim in Romana fideicommissi de Victoris*, nihilominus in hac facti specie recte videbatur dicta limitatio intrare, quoniam agebatur de corruptenda seu alteranda natura bonorum & concessionis, & sic de faciendi transitum a genere praedicto & capaci ad genus, vel incapax, vel non vocatum, vel solum vocatum subsidiarie, ubi praesertim non urget ratio omnimoda diversitatis linearum ut supra.

Majorem difficultatem inferre videbatur obiectum divisionis mortuo Fabricio acquirente sequitur inter praefatos Joannem Christostomum, & Jo. Franciscum filios ac fratres respective, per quam bona obveniant in Joannem Christostomum, cuius proinde linea spectanda est, quia censetur alterum fratrem, a quo descendebat rei conventi, se effecisse extraneum, unde si vive proximitas regulanda esset a primo, sive ab ultimo, effectus erat idem ex deductis per *Ciroce. dicta discept. 58. num. 29. & sequen.* ubi ad satietatem alios cumulat, & habetur in *Casenat. emphyteusis 15. Martii 1652. coram Melio decisi. 230. par. II. rec. num. 19. cum sequentibus.* & pluries advenit hoc eodem tit.

Quando emphyteusis fuisset haereditaria, seu alia alienabilis, ita ut successores, praedecessoris dividendi factum impugnare non possent, vel quod etiam in casu pacti & providentiae divisio contineret promissionem evicti, atque successores ob haereditariam qualitatem promittentis tenerentur sui actoris factum ratum habere etiam in iuris ex persona propria competentibus, juxta magis communem ac hodie receptam opinionem; Tunc reflectendo ad veritatem, difficultas fuisset nimium considerabilis, quonia ita intraret ex facto partium distinctio linearum, & successivè conclusio, quod foeminae vel *Card. de Luc. de Emphyteusi par. II.*

gnati lineae admittat preferuntur masculis & agnatis alterius lineae excludat, vel subsidiarie vocatae & in his terminis procedit dicta dec. 230. par. II. Verum difficultas tollebat ex eo quod ageretur de investitura pacti, & providentiae, in qua, adhuc in istis durante praefati fratres dividentes, qui non erant primi acquirentes non potuerant dividendo praedicare successores ab ipsa investitura vocatis, dum per actores non docebatur de qualitate haereditaria, quae alias grave obstaculum praestare poruisset.

VRBINATEN.

LAUDEMII

PRO

HEREDITATE CICOGNINA

CVM

ARCHIEPISCOPO.

Discursus pro veritate in benevolenti congressu habito ad tractandam concordiam sequuntur.

De concordia Urbinatensi, & laudemio in pluribus respectivè casibus pro nova investitura seu renovatione solvendo.

S V M M A R I V M.

- 1 De concordia Urbinatensi, quid contineat.
- 2 Facti series.
- 3 Agens ad devolutionem ob lineam finitam, debet istam probare conclusenter.
- 4 Iusta causa excusat a caducitate.
- 5 Contra haereditatem jacentem an currat praescriptio.
- 6 Adversus praescriptionem ex capite ignorantiae datur restitutio in integrum.
- 7 Ad incurrendam poenam requirunt scientia & malitia.
- 8 An duplicatum Laudemium ob peritiam renovationem non factam in tempore sit poena.
- 9 In pacto resolutivo non datur purgatio morae.
- 10 De differentia inter poenam & conditionem.
- 11 De duplicato relevio solvendo in feudis.

DISC. XXVI.

Et concordiam initam inter Episcopum & Capitulum Urbini ex una, & Commune illius Civitatis ex altera, bona emphyteutica de illius Ecclesiae directo dominio adinstar allodialium quodammodo redacta videntur, dum conventum est licere emphyteutae, cuiuscumque extraneo vendere, donare, in dotem dare, & quolibet alio titulo alienare inter vivos, petita solum licet non obtenta licentia, atque illi, in quorum personis lineae seu concessionis expirarent, possint pariter petita quamvis non obtenta licentia in testamento, & qualibet alia ultima voluntate, tam titulo universalis, quam particulari de illis disponere, tamen ea lege, ut illi, in quos

F

vel